Да Дня Перамогі

ПРАБАЧЦЕ НАС, ВЕТЭРАНЫ

Набліжаецца 9 Мая — Дзень Перамогі. Многае ў наш цяперашні бурны і складаны час пераасэнсоўваецца, у тым ліку і святы, якія мы на працягу дзесяцігоддзяў урачыста адзначалі і якімі ганарыліся. А цяцер дні, якія былі пазначаны ў календары чырвоным колерам, сталі простымі буднямі. Але значнасць свята Перамогі, як бы ні стараліся яе зменшыць асобныя зацікаўленыя ў гэтым людзі, застаецца. Аб гэтым і вершаваныя радкі А. Твардоўскага:

Есть имена и есть такие даты, —
Они нетленной сущности полны.
Мы в буднях перед ними
виноваты, —
Не замолить по праздникам
вины...

Мільёны аддадзеных чалавечых жыццяў за свабоду і незалежнасць ад фашысцкага рабства з рахункаў гісторыі выкрасліць нельга.

Час расстаўляе ўсё па сваіх месцах: многае «тайное становится явным» — цяпер нам вядомы некаторыя факты з гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, якія старанна замоўчваліся, каб надаць больш бляску, глянцу, узнёсласці перамогам Савецкай Арміі ў час другой сусветнай вайны, зменшыць лічбу сапраўдных яе чалавечых ахвяр. Але не віна ў гэтым тых салдат, якія ўступалі ў няроўную схватку з ворагам і перамагалі, дзякуючы сваёй самаадданасці, мужнасці і гераізму.

І горка ім, цяпер ужо сівым ветэранам, маючым шматлікія ўзнагароды за баявыя заслугі, бачыць сёння, як тое, што было для іх па-сапраўднаму святым, ператвараецца ў прадмет гандлю і нажывы. Ордэны і медалі, за якія яны пралівалі сваю кроў, бессаромна скупляюцца і выгадна збываюцца сучаснымі дзялкамі ад чорнага бізнесу.

Баліць сэрца і душа ў ветэранаў і з прычыны таго, якім стала наша сённяшняе жыццё. Братэрства розных народаў СССР, якое на палях баёў Вялікай Айчыннай дапамагала ў барацьбе з ненавісным ворагам, цяцер перарасло ў нацыянальнае размежаванне і нават адкрытую варожасць. Нялёгка жывецца ветэранам не толькі маральна, але і матэрыяльна: прывілеі, якія яны па праву заслужылі, «з'ядае» інфляцыя.

Дык ці дзеля такога жыцця ваявалі яны, пралівалі кроў? Што ім сказаць у адказ? Нам застаецца толькі нізка схіліць галаву перад іх гераізмам, мужнасцю, праяўленымі ў тыя далёкія і суровыя 1941—1945 гады, і сказаць: «Прабачце нас, дарагія ветэраны...».

Гомельскі універсітэт

ГАЗЕТА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

№ 9 (852) | Аўторак, 4 мая 1993 г. | Газета заснавана ў верасні 1969 года | Выходзіць два разы ў месяц | Цана 1 руб.

НА ВУЧОНЫМ САВЕЦЕ

У мінулы чацвер адбылося чарговае пасяджэнне вучонага савета універсітэта. Па дакладу дэкана гісторыка-юрыдычнага факультэта дацэнта М. І. Старавойтава абмеркавана пытанне аб перспектывах развіцця спецыяльнасці «Правазнаўства».

Вучоны савет зацвердзіў рашэнне конкурснай камісіі па правядзенню Скарынаўскіх чытанняў, якія адбудуцца ў гэтым месяцы. Да іх дапушчаны загадчыца кафедры беларускай мовы дацэнт **А. А. Станкевіч,** дацэнт кафедры алгебры і геаметрыі **С. Ф. Каморнікаў,** прафесар кафедры вышэйшай матэматыкі **Ю. У. Малінкоўскі,** асістэнт кафедры оптыкі **І. М. Ахраменка,** дацэнт кафедры оптыкі **У. А. Пенязь** і дацэнт кафедры агульнай фізікі **У. Ф. Шолах.**

Да Скарынаўскіх чытанняў дапушчана таксама работа «Мова прадмоў і пасляслоўяў Ф. Скарыны і яго паслядоўнікаў» выпускніка ГДУ дырэктара Капаткевіцкай сярэдняй школы Петрыкаўскага раёна кандыдата філалагічных навук **А. В. Солахава.**

Па конкурсу на вакантныя пасады выбраны прафесарска-выкладчыцкі састаў. **У. М. Сабаленка** абраны загадчыкам кафедры рускай літаратуры на новы тэрмін, **М. В. Родчанка** — дацэнтам гэтай жа кафедры. Доктар філалагічных навук **Р. М. Казлова** выбрана на пасаду прафесара кафедры рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства. На пасаду дацэнта кафедры эканамічных тэорый выбраны **Г. Д. Ветлугаеў.** На пасаду старшага выкладчыка кафедры матэматычных праблем кіравання выбраны кандыдат фізіка-матэматычных навук **С. П. Жогаль.**

Вучоны савет зацвердзіў палажэнне аб НДС, прыняў рашэнне аб адкрыцці з новага навучальнага года на факультэце фізічнай культуры кафедры лячэбнай фізічнай культуры, прыняў рэкамендацыі аб выданні прац, выкананых на кафедры педагогікі і псіхалогіі, разгледзеў некаторыя іншыя пытанні універсітэцкага жыцця.

ЯК ПАЧАЦЬ СВАЮ СПРАВУ?

Наша рэспубліка пастутова ўваходзіць у рыначную свабодную эканоміку. Вялікую цікавасць уяўляе малы бізнес, што канкурырые на ўсіх рынках з гігантамі, якія апранапі нас у аднолькавае адзенне, кармілі па тыповаму ляніваму варыянту і яшчэ працягваюць гэта рабіць, хаця стаяць на мяжы банкруцтва. Чаму ж так марудна арганізуюцца малыя прадпрыемствы? Як пачаць сваю справу? Якім неабходна быць спецыялістам, каб арганізаваць эфектыўна працуючае прадпрыемства? Як перадаць свой вопыт іншым?

На ўсе гэтыя пытанні мы атрымалі адказы ў час сустрэчы з доктарам з Канады Харальдам Фінчам. Расказваючы аб сваіх дзіцячых гадах, вучобе ў каледжы, рабоце ў праграме «Апалон», прэзідэнцтве ў каледжах, якія рыхтуюць менеджэраў, наш калега Х. Фінч сцвярджае, што ў кожнага павінна быць мара, якую неабходна ажыццявіць. Пры гэтым не выключаны памылкі, але, набіраючыся вопыту, вы ў канчатковым выніку можаце стаць добрым кіраўніком. Многія яго таварышы па навуковай рабоце не здолелі стаць бізнесменамі, таму што былі проста вучонымі. А патрэбен яшчэ энтузіязм у вырашэнні праблемы. Праблемы ж ёсць у любой краіне, горадзе, сям'і. Вы рэалізуеце свае магчымасці як асоба, калі дабіваецеся пастаўленай мэты. Аказваецца, да 90% людзей не могуць правільна выкарыстаць свае рэзервы. Іх трэба навучыць зразумець сябе, акрэсліць праблему, справу, якія б яны асвоілі і, прыклаўшы свае здольнасці, арганізавалі эфектыўны бізнес у сваім відзе дзейнасці.

Працаваць заўсёды цяжка, і таму многія беспрацоўныя не хочуць ісці ў бізнес. Але каб добра працаваць, неабходна добра вучыцца, сіла могзу мацнейшая за любую ЭВМ. На думку нашага калегі, ёсць тры універсальныя ключы, якія дапамагаюць стаць добрым бізнесменам: мара, якая дазваляе будучае зрабіць лепш за мінулае; бачанне, жаданне рашыць праблему, а значыць, дакладна вызначыць накірунак дзейнасці, каб дабіцца выніку (гэты ключ умоўна яшчэ быў названы чуццём); чэсная работа з кліентамі і калегамі.

Прыезд у Беларусь — даўняя мара Харальда Фінча, які шмат падарожнічае з мэтай вывучэння праблемы рынку. Ён лічыць, што ў нашых гарадах ёсць вялікія магчымасці і праблемы, якія можна вырашаць разам, а ключы да поспеху — аднолькавыя. Галоўны дэвіз амерыканцаў напісаны на манетах — «Мы верым у Бога!».

Абмен думкамі быў свабодным, усе былі ажыўлены. Аказалася, што для стварэння малога прадпрыемства патрэбна ўсяго толькі 2 тысячы долараў і добрыя людзі-аднадумцы — 4—6 чалавек. Каб быць бізнесменам, трэба быць вечным студэнтам — лічыць Х. Фінч.

Э. ЛІЗАРАВА,
асістэнт кафедры эканомікі і сацыялогіі працы.
Фота **У.** Чысціка.

ЗАЦВЕРДЖАНЫ КАЛЕКТЫЎНЫ ДАГАВОР

21 красавіка адбылася канферэнцыя працоўнага калектыву універсітэта. На парадку дня стаяла адно пытанне: абмеркаванне праекта і зацвярджэнне калектыўнага дагавору. Тэкст яго праекта, які быў апублікаваны ў папярэднім нумары нашай газеты, зачытаў старшыня прафкома Г. І. Варатніцкі. Пры абмеркаванні ў праект былі ўнесены папраўкі і дапаўненні, пасля чаго дагавор зацверджаны аднагалосна.

На канферэнцыі выступіў рэктар член-карэспандэнт АН Беларусі Л. А. Шамяткоў. Ён гаварыў аб некаторых праблемах, якія цяпер стаяць перад вышэйшай школай, і аб задачах універсітэцкага калектыву.

У ВІЦЕБСК, НА ФЕСТЫВАЛЬ

З сённяшняга дня па 10 мая г. Віцебск будзе гасцінна прымаць удзельнікаў II студэнцкага фестывалю ВНУ Беларусі. Яго арганізатарамі сталі: камісія па справах моладзі пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, Міністэрствы адукацыі, культуры нашай рэспублікі, Белсаўпроф, Асацыяцыя прафсаюзных арганізацый студэнтаў і навучэнцаў і Асацыяцыя па фізічнай культуры і спорту рэспублікі.

Студэнцтва Гомельшчыны ў Віцебску будуць прадстаўляць 170 юнакоў і дзяўчат усіх ВНУ вобласці. 100 чалавек — студэнты нашага універсітэта. Гэта ўдзельнікі вядомых творчых мастацкіх калектываў ГДУ: танцавальнага ансамбля «Радзімічы», тэатра «Люстэрка», харавой капэлы «Дзянніца», СТЭМа, фальклорнай групы і інш.

Спонсарамі студэнцкай дэлегацыі нашай вобласці сталі аблвыканком, выканаўчыя камітэты Цэнтральнага і Чыгуначнага раёнаў г. Гомеля, якія выдзелілі на аплату за пражыванне, харчаванне і транспартныя расходы каля трох мільёнаў рублёў.

Сумесным рашэннем рэктарата і прафкома студэнтаў ГДУ кожны наш ўдзельнік фестывалю пасля вяртання з яго будзе заахвочаны грашовай прэміяй у памеры 4 тыс. руб. з фонду сацыяльнай дапамогі студэнтам універсітэта.

ВІНШУЕМ!

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, калектыў выкладчыкаў, супрацоўнікаў і студэнтаў матэматычнага факультэта горача віншуюць прафесара кафедры алгебры і геаметрыі СКІБУ Аляксандра Мікалаевіча (вучань прафесара Л. А. Шамяткова) з паспяховай абаронай у Інстытуце матэматыкі АН Рэспублікі Беларусь дысертацыі на атрыманне вучонай ступені доктара фізіка-матэматычных навук.

ЗВЯРТАЙЦЕСЯ Ў ПРЫЁМНУЮ КАМІСІЮ

З набліжэннем уступных экзаменаў у рэктарат, дэканаты факультэтаў, на кафедры універсітэта, у рэдакцыю нашай газеты цяпер усё часцей звоняць людзі з аднымі і тымі ж пытаннямі: колькі трэба плаціць за вучобу пасля паступлення (якімі долямі або адразу) пры заключэнні індывідуальных дагавораў і кантрактаў па падрыхтоўцы спецыялістаў як па стацыянарнай, так і па завочнай формах навучання, за аднаўленне на вучобу і паўторнае навучанне, пры жаданні набыць яшчэ адну вышэйшую адукацыю па другой спецыяльнасці і інш. Адказы на ўсе пытанні можна атрымаць у прыёмнай камісіі, якая размяшчаецца на першым паверсе вучэбнага корпуса № 1 па вул. Савецкая, 108. Неабходныя для вас даведкі можна таксама атрымаць па тэлефонах: 57-11-15 і 57-11-17.

Анонс

РАСЧЫНІЦЬ ДЗВЕРЫ МУЗЕЙ-ЛАБАРАТОРЫЯ Ф. СКАРЫНЫ

15 мая ў 11 гадзін адбудзецца ўрачыстае адкрыццё ў нашым універсітэце музея-лабараторыі Францыска Скарыны. На гэту падзею запрошана шмат гасцей не толькі з нашай рэспублікі, але і з-за яе межаў. Чакаецца прыезд вядомых вучоных-скарыназнаўцаў, кіруючых работнікаў культуры і адукацыі Беларусі. Прыбудуць таксама прадстаўнікі кіруючых органаў вобласці і горада, усіх ВНУ Гомельшчыны і інш.

Пасля ўрачыстага адкрыцця музея-лабараторыі прысутныя азнаёмяцца з яго экспанатамі. Затым за «круглым сталом» пройдзе абмеркаванне апошніх дасягненняў у даследаванні Скарыніяны.

Старонкі гісторыі

ПОДЗВІГ ЮНЫХ ПАДПОЛЬШЧЫКАЎ

З першых дзён Вялікай Айчыннай вайны ў Гомельскай вобласці пачалі дзейнічаць маладзёжныя падпольныя патрыятычныя групы, якія ажыццявілі шмат баявых спраў. Патрыёты расклейвалі лістоўкі, каралі смерцю гестапаўскіх катаў, знішчалі варожую тэхніку.

У перыяд акупацыі маладзёжныя падпольныя групы дзейнічалі ў Гомелі, Рэчыцы, Добрушы, Чачэрску, Жлобіне, Карме, Калінкавічах і іншых гарадах вобласці.

Так, пасля акупацыі г. Калінкавічы тут пачалі баявую дзейнасць падпольныя групы, у якія ўвайшла моладзь горада і суседніх вёсак. Падпольшчыкі рыхтавалі зброю і боепрыпасы, выдавалі і распаўсюджвалі антыфашысцкія лістоўкі. У чэрвені 1942 г. імі былі ўзарваны чыгуначны мост і пуцепровад. У выніку гэтай дыверсіі на 3-е сутак спыніўся рух паяздоў на ўчастку Жыткавічы—Гомель, больш 100 фашыстаў было забіта і паранена.

У час пахода ў сельскую мясцовасць у ліпені 1942 года юныя мсціўцы на працягу двух тыдняў нанеслі ворагу некалькі адчувальных удараў. На шляху з Калінкавіч да Рудабелкі падпольшчыкі грамілі пункты па нарыхтоўцы прадуктаў для акупантаў, разагналі некалькі паліцэйскіх застаў.

З канца 1941 года дзейнічала некалькі падпольных груп на Гомельскім вагонарамонтным заводзе. Падпольшчыкі выводзілі са строю каштоўныя станкі, абсталяванне, якія прывозілі немцы з Францыі, Чэхаславакіі і Аўстрыі. Выводзілі са строю вагоны і паравозныя катлы. Паравозы і вагоны не паспявалі прайсці нават абкатку, як вярталіся на рамонт. Юныя патрыёты мелі вялікую колькасць ракет і пры налётах нашай авіяцыі дакладна ўказвалі цэлі для нанясення ўдараў. У выніку аднаго з такіх налётаў было ўзарвана некалькі эшалонаў, пашкоджана паваротнае кола, бомба трапіла і ў паравознае дэпо. У канцы 1942 года падпольшчыкі ў раёне станцыі ўзарвалі фашысцкі ваенны састаў.

Ніколі не забудзе наша моладзь імёны падпольшчыкаў: Цімафея Барадзіна, Фёдара Белага, Віталя Букатага, Галіны Бяркові, братоў Марушкевічаў, Ефрасінні Антонавай, Рымы Шаршнёвай, Нікіфара Жалязнякова і многіх іншых герояў.

В. ЛУГАЎСКАЯ,
заг. аддзела Гомельскага дзяржархіва.

Новае ў навучальным працэсе

МАГІСТРЫ... БАКАЛАЎРЫ... КАМУ ЛАЎРЫ?

Аб прынцыпах і задачах двухузроўневай адукацыі расказвае на старонках нашай газеты першы прарэктар ГДУ — прарэктар па вучэбнай рабоце, прафесар М. В. СЕЛЬКІН:

— Сумныя словы «удасканаленне навучальнага працэсу» тым не менш аказваюць на жыццё універсітэта вялікі ўплыў. Таму што менавіта ён — навучальны працэс, яго рацыянальная пабудова, прадуманая да дробязей, — вызначаюць, хто выйдзе са сцен універсітэта. Нам, канешне, хацелася б, каб гэта быў высокакласны спецыяліст у сваёй галіне, пры гэтым чалавек дастаткова шырокай эрудыцыі, культуры. Таму змяненні часцей за ўсё бываюць звязаны з тымі аб'ектыўнымі падзеямі, якія адбываюцца ў жыцці грамадства (навука, педагогіка не могуць на іх не рэагаваць), са з'яўленнем навінак у вопыце навучання, іншы раз з вяртаннем добрага, але забытага...

Вось зараз мы аказаліся на пачатку шляху пабудовы нацыянальнай вышэйшай школы, нацыянальнай сістэмы адукацыі ў рэспубліцы. Прычым адразу азначаны вельмі высокі, міжнародны ўзровень. Спадзяюся, што пры гэтым не будзе забыта, разбурана тое, што ўжо ёсць у нас саміх, што стала нашым перадавым вопытам, можна сказаць, нацыянальным набыткам у галіне педагогікі.

Што ж датычыцца міжнароднага вопыту, то тут у нас арыентацыя вельмі шырокая — і Усход, і Захад. Рэктар універсітэта член-карэспандэнт АН Беларусі Л. А. Шамяткоў знаёміўся з арганізацыяй работы вышэйшых навучальных устаноў у Англіі і Кітаі, нашы вядучыя выкладчыкі вывучалі гэты аспект універсітэцкага жыцця ў Фінляндыі, ЗША, Галандыі. Вынікам іх паездак сталі новыя вучэбныя планы, якія падрыхтаваны амаль на ўсіх факультэтах.

Што ж новага ў гэтых планах? Пры чатырохгадовым навучанні, напрыклад, выпускнік будзе атрымліваць ступень бакалаўра адпаведных навук (бакалаўр матэматыкі, у дужках: выкладчык матэматыкі і г. д.). Гэта зусім не азначае, што будуць зніжаны патрабаванні да якасці адукацыі. Яны застаюцца такімі ж высокімі, як і раней. Уся справа зноў такі ў рацыянальнай пабудове вучэбнай праграмы. У прыватнасці, былі перагледжаны гуманітарныя накірункі падрыхтоўкі, што называецца адасоблены «зёрна от плевел» і такім чынам вызвалены дадатковы час для засваення дысцыплін па спецыяльнасці. Хачу агаварыцца, што гэта не азначае «эканоміі» на агульным развіцці. Проста час паказаў, што з'яўляецца сапраўднымі каштоўнасцямі, што мае значнасць. Не пабаюся сказаць: гэта быў глабальны перагляд усіх вучэбных планаў, старых, класічных, пільны і ўзважаны. Мэта — насыціць вучэбны час.

Наступная прыступка навучання па часу будзе складаць ад паўтара да двух гадоў, і зараз ідзе апошняя прапрацоўка вучэбнага плана на гэты тэрмін. Гэта будзе магістарская адукацыя зноў жа з канкрэтнай расшыфроўкай. Напрыклад, магістр хіміі, хімік або выкладчык хіміі. Тут, зразумела, больш высокі ўзровень. Магчыма нават, што апошні год вучобы будзе ахопліваць першы год навучання ў аспірантуры.

Як бачыце, з'яўляецца выбар, магчымасць за гады вучобы рэальна ацаніць свой патэнцыял. Без шкоды для славалюбства кожнага асобнага студэнта даць менавіта той дыплом, якога ён заслугоўвае, а для дзяржавы разумна размеркаваць выдаткі на навучанне з тым, каб зноў жа ад кожнага мець менавіта тую аддачу, на якую ён здольны.

Абарона бакалаўрскага дыплома і будзе тым праверачным і вызначаючым момантам, які вырашыць, што ж далей. Абарону я маю на ўвазе ў самым шырокім сэнсе, з улікам усіх чатырох гадоў навучання, ведаў і здольнасцей, якія змог атрымаць і праявіць наш студэнт.

Зараз нашы прапановы, навучальныя планы разглядаюцца ў міністэрстве, якое выпрацоўвае агульныя патрабаванні да пералічаных вышэй вучэбных планаў. Як бачна, мы крыху апярэдзілі яго ў гэтым напрамку.

Што ж датычыцца лаўраў, то яны, спадзяюся, будуць. Прычым, у выніку поспеху іх па справядлівасці змогуць падзяліць распрацоўшчыкі праграмы, нашы выпускнікі, у асобе якіх навука атрымае будучых творцаў, а школа і прадпрыемствы — элітарныя педагагічныя, інжынерна-эканамічныя кадры. Наша грамадства проста не можа бясконца з раўнадушшам глядзець на спробы навукі самастойна пераадолець усе складанасці, узнікаючыя на яе шляху. Рана або позна разуменне таго, што менавіта тут, у нашых сценах, закладваецца аснова яго будучага — а гэта і фундаментальныя навукі, і эканоміка, вытворчасць, педагогіка — дасць магчымасць сістэме вышэйшай адукацыі заняць адпаведнае месца ў грамадскім жыцці, высокае. І лепш, каб гэта адбылося хутчэй.

«КАСТРЫЧНІК 1917 І ЛЁСЫ

так называецца нядаўна выдадзеная манаграфія, створаная на шырокай дакументальнай базе і прысвечаная палітычнай гісторыі Расіі і Беларусі. Адказным савыканаўцам тэмы стала кафедра гісторыі Беларусі нашага універсітэта на чале з в. а. яе загадчыка доктарам гістарычных навук Э. М. Энціным. Пад яго ж агульнай рэдакцыяй ажыццяўлялася падрыхтоўка гэтай навуковай працы.

Рэдакцыя звярнулася да Эдуарда Мацвеевіча з просьбай расказаць нашым чытачам аб гэтай публікацыі. Прапануем іх увазе яго артыкул.

„КАСТРЫЧНІК 1917 і лёсы палітычнай апазіцыі» — сумеснае расійска-беларускае даследаванне. Яно выйдзе з друку ў трох частках. Першая з іх ужо ўбачыла свет. Акрамя мяне, кіраўнікамі аўтарскага калектыву з'яўляюцца шырока вядомыя вучоныя: доктары гістарычных навук, прафесары Г. Г. Касараў з Масквы і М. С. Сташкевіч з Мінска.

Сёння ўжо бясспрэчна, што менавіта Кастрычнік 1917 г. стаў тым рубяжом, які паклаў пачатак новаму працэсу. У ходзе яго развіцця аказалася знішчанай шматпартыйная сістэма. Быў створаны таталітарны рэжым — адзін з самых рэакцыйных за ўсю гісторыю чалавецтва. У той жа час, як сведчыць аб'ектыўны аналіз, палітычныя рухі і партыі былой Расійскай імперыі, упершыню атрымаўшыя магчымасць адкрытай і неабмежаванай дзейнасці, не здолелі замацаваць дэмакратычныя заваёвы Лютага. У віхуры падзей 1917 г. суб'екты палітычнага жыцця, па іх уласнаму прызнанню, не змаглі адшукаць правільных адказаў. І тым не менш асобнае месца лёсу палітычнай апазіцыі ў гістарычным вопыце нашай краіны бадай што не мае патрэбы ў шырокім абгрунтаванні. У адносна кароткі прамежак часу большасці палітычных партый давялося пабыць як у ролі апазіцыйных, так і кіруючых. Пераканаўча выкрываючы царскі ўрад за развал эканомікі, прадстаўнікі буржуазных, сацыялістычных і нацыянальна - дэмакратычных партый розных арыентацый не здолелі працаваць больш эфектыўна, чым стары рэжым. Іх дзейнасць прывяла да поўнага хаосу, анархічнага разбурэння асноў чалавечага супольнага жыцця, дыскрэдытацыі парламенцкай дэмакратыі, усплеску экстрэмізму «справа» і «злева». Маніпуляванне вобразам ворага было характэрна для ўсіх палітычных партый таго часу, якія свята верылі ў сваё права вырашаць за іншых. Ідэалогія нецярпімасці, апора на аргумент сілы ў адносінах з апанентамі зрабілі мірны палітычны дыялог немагчымым, што бумерангам адбілася на лёсе ўсіх удзельнікаў драмы, не выключаючы і «пераможцаў». Знішчыўшы ў абстаноўцы вострага палітычнага супрацьстаяння ўсякую апазіцыю і забяспечыўшы сваю палітычную манаполію, бальшавікі фактычна ўзурпіравалі ўладу. Але адначасова бальшавізм страціў асноўныя прыкметы палітычнай партыі, стаўшы, па-сутнасці, сэрцавінай і гарантам каманднa-бюракратычнай сістэмы. Поўная адсутнасць грамадзянскіх свабод, абсалютная ўлада партакратыі, адзяржаўленне эканамічнага, сацыяльна-палітычнага і культурнага жыцця грамадства духоўна і фізічна траўміравала яго і пераканаўча пацвердзіла перасцярогу Гегеля: «Калі ўсе думаюць аднолькава, значыць, ніхто не думае».

Ажыццяўляючы прамое кіраванне ўсёй структурай дзяржаўных органаў, уключаючы заканадаўчыя, выканаўчыя і судовыя, поўнасцю кантралюючы прэсу, кіраўніцтва бальшавіцкай партыі павяло сапраўдную вайну супраць уласнага народа.

АЎТАРЫ нашай манаграфіі, зразумела, не прэтэндуюць на катэгарычныя ацэнкі або фармулёўку канкрэтных гістарычных урокаў. Яны толькі ўпэўнены, што пошук рашэння сённяшніх праблем дыктуе неабходнасць ўважліва ўгледзецца ў складаную, калейдаскапічную карціну палітычнага жыцця 1917 і наступных гадоў. Гэта тым больш важна яшчэ і таму, што аналіз фарміравання ў пачатку XX стагоддзя шматпартыйнай сістэмы і палітычнага супрацьстаяння ў грамадстве дае падставу даследчыкам і палітыкам зафіксаваць дзіўнае падабенства і паўтаральнасць складаных працэсаў нашага стагоддзя з сённяшнім днём, калі ідзе працэс утварэння і станаўлення палітычных партый, шырокі спектр якіх практычна паўтарае ўжо знаёмы гісторыкам па дакументах тых гадоў.

Важнасць праблемы вызначаецца і тым, што ў цяперашні час у Рэспубліцы Беларусь няма рэальнай палітычнай шматпартыйнасці, не прыняты закон аб партыях і свабодных выбарах на шматпартыйнай аснове. Наш парламент, пры ўсім пазітыўным, што ім зроблена, ні ў якім выпадку не адлюстроўвае ўсіх настрояў думак у грамадстве. І гэта натуральна. Ён быў выбраны для іншых мэт, у іншым грамадстве і пры панаванні іншай сістэмы. Але разам з зацвярджэннем дэмакратыі і ростам палітычнай культуры ўздзеянне грамадскіх рухаў і палітычных партый будзе няўхільна ўзрастаць і праяўляцца больш грунтоўна і важка. Справа ў тым, што каштоўнасці, якія яны сёння дэкларыруюць і апавяшчаюць, павінны прайсці

Калектыўны дагавор

АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

1. Дадзены калектыўны дагавор заключаецца як двухбаковае абавязацельства паміж адміністрацыяй універсітэта і прафсаюзнымі камітэтамі супрацоўнікаў і студэнтаў.

2. Калектыўны дагавор вызначае абавязкі рэктарата, калектываў супрацоўнікаў і студэнтаў у вырашэнні вытворчых, эканамічных, сацыяльных і іншых задач.

3. Калектыўны дагавор заключаецца на аснове Закона Рэспублікі Беларусь «Аб калектыўных дагаворах і пагадненнях» ад 24 лістапада 1992 г.

Асноўныя прынцыпы і абавязацельствы працоўнага калектыву, рэктарата і камітэтаў прафсаюзаў выкладаюцца ў раздзелах дагавору.

Пры ажыццяўленні мерапрыемстваў калектыўнага дагавору і ў паўсядзённых узаемаадносінах бакі будуць дэманстраваць узаемаразуменне, адкрытасць, добразычлівасць, павагу адзін да другога.

Рэктарат і камітэты прафсаюзаў кантралююць, забяспечваюць і нясуць адказнасць за своечасовае выкананне абавязацельстваў і мерапрыемстваў па калектыўнаму дагавору, якія адносяцца да іх кампетэнцыі, і даюць справаздачу аб ходзе яго выканання не менш двух разоў у год на савеце працоўнага калектыву.

4. Калектыўны дагавор уступае ў сілу з дня яго падпісання рэктарам і прадстаўнікамі прафкомаў і дзейнічае на працягу двух гадоў. Асобныя яго пункты могуць дапаўняцца і ўдакладняцца.

5. Рэктарат і прафкомы абавязуюцца забяспечваць бесперапынны кантроль выканання ўмоў дагавору.

6. Асобы, павінныя ў парушэнні ці невыкананні ўмоў дагавору, нясуць дысцыплінарную і матэрыяльную адказнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ І.
ВЫТВОРЧАЯ, ВУЧЭБНАЯ І ПРАЦОЎНАЯ ДЫСЦЫПЛІНЫ.

Супрацоўнікі і студэнты абавязуюцца прытрымлівацца Статута універсітэта і правілаў унутранага распарадку.

Рэктарат і прафкомы абавязуюцца:

— забяспечваць шырокую галоснасць заахвочвання за добрую працу, выдатную вучобу і меры дысцыплінарнага ўздзеяння да парушальнікаў працоўнай дысцыпліны, грамадскага і ўнутранага парадку.

(Адк. — Шамяткоў Л. А., рэктар універсітэта, Варатніцкі Г. І., старшыня прафкома);

— праводзіць растлумачальную работу па працоўнаму заканадаўству.

(Адк. — Рупін В. М., юрысконсульт, Осіпава Т. І., начальнік аддзела кадраў).

РАЗДЗЕЛ ІІ.
АХОВА І ЎМОВЫ ПРАЦЫ

Рэктарат і прафкомы абавязуюцца:

— строга кантраляваць выкананне палажэння аб працы ў шкодных умовах (даплата, скарочаны працоўны дзень, дазвол дадатковых адпачынкаў, забеспячэнне малочнымі прадуктамі і іх замяняльнікамі, спецхарчаваннем);

(Адк. — Гамалееў М. С., інжынер па тэхніцы бяспекі і ахове працы, Стрыжнёў У. С., старшыня камісіі па ахове працы);

— выяўляць парушальнікаў тэхнікі бяспекі, прымяняць да іх меры дысцыплінарнага і грамадскага ўздзеяння;

— строга кантраляваць выкананне мерапрыемстваў па тэхніцы бяспекі і ахове працы;

— паляпшаць умовы працы супрацоўнікаў і студэнтаў.

(Адк. — Гамалееў М. С., Стрыжнёў У. С.).

Рэктарат абавязуецца:

— падрыхтаваць да пачатку новага навучальнага года вучэбныя карпусы, сталовыя, буфеты і інтэрнаты, а таксама да зімовага перыяду іх работы.

(Адк. — Палевікоў У. М., прарэктар на АГР);

— з мэтай папярэджання выпадкаў вытворчага траўматызму выканаць вызначаныя работы па абсталяванню некаторых лабараторый.

(Адк. — Гамалееў М. С., Белы І. А., начальнік аддзела забеспячэння).

Прафкомы абавязуюцца:

— перыядычна заслухоўваць справаздачы кіраўнікоў службаў і падраздзяленняў аб выкананні дадзенага пагаднення;

— дабівацца выдзялення і кантраляваць выкарыстанне сродкаў для паляпшэння ўмоў працы супрацоўнікаў і студэнтаў.

(Адк. — Варатніцкі Г. І.).

РАЗДЗЕЛ ІІІ.
АПЛАТА, АРГАНІЗАЦЫЯ І НАРМІРАВАННЕ ПРАЦЫ.

Рэктарат абавязуецца:

1. Своечасова рабіць аплату працы ў адпаведнасці з зацверджанымі стаўкамі і акладамі, выплаты стыпендый, дапамог супрацоўнікам і студэнтам.

2. Прэміі і персанальныя надбаўкі з 10-працэнтнага прэміяльнага фонду, якія назначаны з улікам вынікаў працы, выдаваць паквартальна (у адпаведнасці з распрацаваным палажэннем аб прэміраванні).

(Адк. — Шамяткоў Л. А.).

3. Дазволіць працаваць выкладчыкам па сумяшчальніцтву і на ўмовах пагадзіннай аплаты працы звыш запланаванай індывідуальнай планам вучэбнай нагрузкі ў адпаведнасці з існуючым заканадаўствам.

(Адк. — Шамяткоў Л. А.).

Прафком абавязуецца:

Ажыццяўляць кантроль правільнасці разліку па заработнай аплаце, нарміраванню і аплаце працы супрацоўнікам і выплаце стыпендый.

РАЗДЗЕЛ IV.
РАЗВІЦЦЁ САЦЫЯЛЬНАЙ СФЕРЫ.

Рэктарат абавязуецца:

— размеркаванне жыллёвай плошчы праводзіць сумесным рашэннем з прафкомам у адпаведнасці з «Правіламі ўліку грамадзян, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, і выдачы жыллёвых памяшканняў у Гомельскай вобласці», пры гэтым 10% выдзеленай жыллёвай плошчы размяркоўваецца непасрэдна рэктарам.

(Адк. — Шамяткоў Л. А.);

— у маі 1993 года праз газету «Гомельскі універсітэт» давесці да ведама працоўнага калектыву дапоўнены і зацверджаны спіс асоб, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў.

(Адк. — Кармазін А. П., прарэктар па кадрах і сацыяльна-бытавых пытаннях, Варатніцкі Г. І.);

— дамагацца выдзялення зямельных участкаў пад кааператыўнае будаўніцтва.

(Адк. — Кармазін А. П., Варатніцкі Г. І);

— прадастаўляць супрацоўнікам універсітэта са згоды кіраўнікоў падраздзяленняў, дадатковы водпуск без захавання заработнай платы.

Прафкомы абавязуюцца:

— рыхтаваць інфармацыю аб супрацоўніках універсітэта, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, для разгляду іх заяў на сумесных пасяджэннях рэктарата і прафкома.

(Адк. — Грыгарук П. Д., старшыня жыллёвай камісіі);

— са згоды кіраўнікоў падраздзяленняў знаходзіць магчымасць прадастаўляць водпуск па-за графікам пры наяўнасці пуцёўкі для лячэння і адпачынку;

— аказваць матэрыяльную дапамогу супрацоўнікам і студэнтам, якія маюць у гэтым вострую патрэбу.

(Адк. — прафкомы);

— дадаткова аказваць дапамогу на пахаванне: супрацоўніка універсітэта, які адпрацаваў у ГДУ не менш 10 гадоў, — 3000 руб.; пенсіянера — 2500 руб.; астатнім — 2000 руб.; члена сям'і супрацоўніка — 1500 руб.;

— удзяляць асаблівую ўвагу ўмовам працы і быту ўдзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны, ветэранаў працы, пенсіянераў і асоб з паніжанай працаздольнасцю, выдзяляць ім ільготныя пуцёўкі ў дамы адпачынку, санаторыі і прафілакторыі.

(Адк. — Варатніцкі Г. І.);

— ажыццяўляць сістэматычны кантроль за работай сталовых і буфетаў універсітэта, арганізаваць харчаванне выкладчыкаў і супрацоўнікаў у сталовай па вул. Песіна.

(Адк. — Ігнатава М. У., член камісіі прафкома па сацыяльнаму страхаванню, Залатых С. А., галоўны ўрач санаторыя-прафілакторыя);

— праводзіць абследаванне жыллёвых умоў супрацоўнікаў універсітэта па іх заяве на паляпшэнне жыллёвых умоў для ўліку і ўключэння ў спісы.

(Адк. — Грыгарук П. Д.);

— засяленне студэнтаў у інтэрнаты праводзіць на ўмовах дагавору паміж студэнтамі і адміністрацыяй.

(Адк. — Гапееў В. П., старшыня аддзела па рабоце ў інтэрнатах).

Рэктарат абавязуецца (у межах не менш 1 млн. руб.):

— аказваць дапамогу ветэранам вайны і працы, цяжка хворым членам калектыву;

— аказваць фінансавую дапамогу садаводчым кааператывам універсітэта;

— пры выхадзе на пенсію аказваць матэрыяльную дапамогу ў памеры 3000 руб.;

— выдзяляць сродкі на паляпшэнне культурна-бытавога абслугоўвання і спартыўна-аздараўленчай работы, у тым ліку на арэнду басейна, удзел у рэспубліканскай спартакіядзе супрацоўнікаў.

(Адк. — гал. бухгалтар Курава І. А.).

Аздараўляць і арганізоўваць сумесна з прафкомам адпачынак супрацоўнікаў іх дзяцей.

(Адк. — Кармазін А. П., Варатніцкі Г. І.).

Рэктар універсітэта
Л. А. ШАМЯТКОЎ.

Старшыня прафкома
Г. І. ВАРАТНІЦКІ.

Старшыня прафкома студэнтаў
Н. І. КОЛТЫШАВА.

КАЛЕКТЫЎНЫ ДАГАВОР ЗАЦВЕРДЖАНЫ НА КАНФЕРЭНЦЫІ ПРАЦОЎНАГА КАЛЕКТЫВУ 21 КРАСАВІКА г. г.

ПАЛІТЫЧНАЙ АПАЗІЦЫІ» —

праверку часам, неабходную карэкціроўку і, самае галоўнае, стаць зразумелымі для мас. Толькі ў гэтых умовах можна будзе весці размову аб свядомым выбары народа.

ПАРАЎНОЎВАЮЧЫ і паслядоўна вывучаючы мінулыя і цяперашнія працэсы, асэнсоўваючы калейдаскоп усіх падзей, прыходзіш да адназначнага выніку — гэта не гісторыя, гэта сучаснасць. Гэтыя абставіны вызначаюць не толькі навуковую значнасць, але і палітычную актуальнасць калектыўнага даследавання. Сёння, як і ў пачатку стагоддзя, існуючыя ў рэспубліцы партыі малалікія і не аказваюць уплыву на грамадскае жыццё. Асноўная маса насельніцтва па-ранейшаму адхілена ад рашэння палітычных і сацыяльна-эканамічных пытанняў. Гэта трывожыць інтэлігенцыю рэспублікі. Таму праводзімае даследаванне наш аўтарскі калектыў разглядае як састаўную частку комплекснай работы па выхаванню палітычнай культуры народа і ўхіленню так званых «белых плям» айчыннай гісторыі.

У першай частцы даследавання «Палітычныя партыі Расіі» падрабязна разгледжана дзейнасць меншавікоў, эсэраў і кадэтаў у гады Савецкай улады. Тут жа дадзена характарыстыка анархізму як палітычнага цячэння.

Пошукі новых форм навуковай публікацыі і падачы матэрыялу прывялі нас да думкі ў гэтай жа першай частцы ў якасці дадатку прадставіць невядомыя яшчэ шырокай грамадскасці дакументы, што, несумненна, узмацніць іх цікавасць да палітычнай гісторыі нашага грамадства.

Другая частка, на думку аднаго з рэцэнзентаў, загадчыка кафедры дарэвалюцыйнай айчыннай гісторыі Омскага дзяржаўнага універсітэта, доктара гістарычных навук, прафесара А. П. Талочкі «без усякага сумнення з'яўляецца ўнікальнай». Тут упершыню дадзены ўсебаковы аналіз дзейнасці Беларускай Сацыялістычнай Грамады, Беларускай партыі сацыялістаў — рэвалюцыянераў, Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі, Беларускай партыі сацыялістаў-федэралістаў іamешчаны іх праграмныя дакументы. Несумненную цікавасць уяўляе раздзел, прысвечаны беларускім памешчыцка-кансерватыўным і ліберальным партыям. Гісторыя іх фарміравання, ідэалогія і праграмныя ўстаноўкі ўпершыню атрымліваюць усебаковае асвятленне і аб'ектыўны аналіз. Рашуча вызваляючыся ад старых догмаў і парываючы з пастулатамі «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)», аўтары разглядаюць прынцыповыя пытанні станаўлення беларускай нацыянальнай дзяржаўнасці.

Трэцяя частка даследавання прадстаўлена «Хрэстаматыяй па гісторыі грамадскіх рухаў і палітычных партый». Сапраўды ўнікальныя дакументы, сабраныя тут, аб'яднаны ў спецыяльныя раздзелы. Адзначу толькі некаторыя з іх: «Кастрычнік 1917 г. у ацэнцы былых саратнікаў» (П. Б. Струве, М. А. Спірыдонава і інш.); аргументы антыбальшавіцкіх сіл (Праграмныя дакументы Л. Г. Карнілава, А. І. Дзянікіна, А. В. Калчака, П. Н. Врангеля і інш). Асобны вялікі раздзел прысвечаны нацыянальна-дэмакратычнаму руху ў Беларусі. Хрэстаматыя таксама змяшчае кароткія звесткі аб сучасных палітычных партыях і грамадскіх рухах Расійскай Федэрацыі і Рэспублікі Беларусь. Друкуецца прыкладная праграма новага вучэбнага курса «Гісторыя грамадскіх рухаў і палітычных партый».

Аўтарскі калектыў з вялікім задавальненнем успрыняў вестку аб тым, што наша даследаванне рэкамендавана Асацыяцыяй выкладчыкаў гуманітарных дысцыплін Расійскай Федэрацыі ў якасці вучэбнага дапаможніка для выкладчыкаў і студэнтаў ВНУ.

Завершана складаная, карпатлівая праца, але яна будзе працягвацца. Як лічыць доктар гістарычных навук, прафесар Рудольф Піхоя, кіраўнік архіўнай службы Расійскай Федэрацыі, «зараз наступае залаты час для гісторыі. Але не для гісторыкаў. Таму што гісторыкі, якія займаліся XX стагоддзем, у большасці сваёй, з'яўляліся, былі не вельмі адукаванымі людзьмі. Таму што адукацыя для гісторыка заключаецца ў магчымасці знаёміцца з максімальна шырокім колам дакументаў па той праблеме, якую ён даследуе. Так што неадукаванасць гісторыкаў — не віна, а бяда іх». Іменна таму аўтары імкнуліся шырока прадставіць у даследаванні дакументы, значная частка якіх ўпершыню ўведзена ў навуковы абарот, і быццам бы запрасіць чытачоў да «саўдзелу» у творчасці, што адкрывае перад нашымі калегамі — аднадумцамі і апанентамі — шырокую магчымасць далейшага самастойнага аналізу.

Усе заўвагі і пажаданні будуць аўтарскім калектывам з удзячнасцю прыняты.

І АПОШНЯЕ. Выдаўцом і спонсарам нашай працы выступіла Беларускае рэспубліканскае агенцтва навукова-тэхнічнай і дзелавой інфармацыі, якому, натуральна, належаць на яе ўсе правы.

Хацелася б асабліва падзякаваць за дапамогу ў рабоце намесніка генеральнага дырэктара агенцтва М. А. Беразоўскую і загадчыка аддзела А. С. Кузьміча. Дадам, што яны — выпускнікі гістарычнага факультэта нашага універсітэта.

АД РЭДАКЦЫІ: Заказаць і набыць выданне можна па адрасу: 246744 г. Гомель, пр-т Леніна, 3, БелНТДІ, п. 312.

5 МАЯ — ДЗЕНЬ ДРУКУ

Гэта дата ў календары чырвоным колерам не выдзелена. І ўсё ж яна адзначаецца як свята шматлікай арміі журналістаў, якія працуюць у розных сродках масавай інфармацыі, пазаштатных аўтараў, паліграфістаў, кожнага, хто не ўяўляе свайго жыцця без друкаванага і эфірнага слова.

Прэса заўсёды была і застаецца на перадавых рубяжах барацьбы за лепшы заўтрашні дзень, несла і нясе ў масы праўду аб радасным і смутным. Змест перыядычных выданняў, радыё- і тэлеперадач асабліва змяніўся ў апошнія гады. Гэта звязана з крайне небяспечным сацыяльна-эканамічным крызісам, развалам былога СССР, абвастрэннем міжнацыянальнай і палітычнай абстаноўкі, рэзкім падзеннем узроўню жыцця людзей і многімі іншымі негатыўнымі з'явамі.

Цяпер за выжыванне змагаюцца не толькі беспрацоўныя і многія мільёны абяздоленых працоўных, але і сама прэса. Ад непамерных цэн на паперу, паліграфічныя паслугі і ад іншых затрат многія выданні даўно сталі стратнымі і, не маючы дзяржаўнай або спонсарскай падтрымкі, закрываюцца.

І ўсё ж як бы цяжка цяпер ні даводзілася, не станем адчайвацца, не страцім аптымізму. Будзем спадзявацца, што з цягам часу і нас напаткае лепшая доля. А таму мы шчыра віншуем з надыходзячым Днём друку ўсіх аўтараў і чытачоў нашай газеты, жадаем ім плённай працы і вучобы і больш актыўнага супрацоўніцтва з «Гомельскім універсітэтам».

СПОРТ

ЧЭМПІЁНКІ Ў ДРУГІ РАЗ

Завяршыліся гульні фінальнага турніру чэмпіянату Рэспублікі Беларусь сярод жаночых каманд па гандболу па праграме студэнцкай спартакіяды. Узнагароды аспрэчвалі шэсць мацнейшых каманд: Акадэміі фізічнай культуры і спорту, Беларускай дзяржаўнай політэхнічнай акадэміі, Гомельскага і Гродзенскага дзяржаўных універсітэтаў, Брэсцкага педагагічнага і Магілёўскага тэхналагічнага інстытутаў. Гамяльчанкі пераканаўча перамаглі каманды БДПА — 40:18, МТІ — 26:10, БПІ — 47:23, ГрДУ — 37:16. Вельмі напружанай атрымалася гульня нашых спартсменак і студэнтак Акадэміі фізічнай культуры і спорту. Перамаглі мінчанкі — 22:21. У выніку аказалася, што пасля ўсіх сустрэч фінальных гульняў гэтыя абедзьве каманды набралі па 20 ачкоў. Аднак у папярэдняй гульні гамяльчанкі адолелі сваіх грозных саперніц з розніцай у 13 ачкоў і ў іх па выніках дзвюх сустрэч атрымалася лепшая рознасць забітых і прапушчаных мячоў. Гэта і забяспечыла нашым дзяўчатам званне чэмпіёнак, дарэчы, другі год запар, і вышэйшыя ўзнагароды. Трэці прызёр — студэнткі з Гродна — адсталі ад пераможцаў аж на 7 ачкоў.

Вельмі прыемным фактам з'яўляецца і тое, што Асацыяцыя па ручному мячу рэспублікі зацвердзіла нашу каманду (трэнер В. П. Крукоўскі) як базавую для падрыхтоўкі да ўдзелу ў чэмпіянаце свету па гандболу сярод студэнцкіх каманд, гульні якога пройдуць з 20 па 26 чэрвеня 1994 года.

Лепшым іграком завершанага чэмпіянату прызнана капітан каманды ГДУ студэнтка II курса факультэта фізічнай культуры майстар спорту Раіса Цітановіч. Яна ўключана ў зборную нацыянальную каманду Беларусі, якая прымае ўдзел у розыгрышы чэмпіянату Еўропы і 2 мая правяла ўжо першую гульню ў Мінску з камандай Турцыі і атрымала ўпэўненую перамогу.

У заключэнне нагадаем аматарам спорту, што 14 мая г. г. на пляцоўцы лёгкаатлетычнага манежа «Дынама» адбудзецца першая гульня супер-фінала за званне чэмпіёнак рэспублікі паміж камандамі «Політэхнік» (Мінск) і ВВВ «Універсітэт» (Гомель). Гульня пачнецца ў 17 гадзін.

Б. ВАЛОДЗІН.

МЕДАЛІ АСІЛКАЎ

Працягваюцца спаборніцтвы мацнейшых спартсменаў ВНУ рэспублікі па праграме студэнцкай круглагадовай спартакіяды.

У Віцебску прайшлі спаборніцтвы па вольнай барацьбе. Выдатна выступілі студэнты нашага універсітэта на чале з прызёрам Алімпійскіх гульняў у Барселоне заслужаным майстрам спорту СССР Вугарам Аруджавым (52 кг). І на гэтым турніры яму ніхто не здолеў аказаць дастойнае супраціўленне. Вугар заваяваў вышэйшую ўзнагароду. Яшчэ трое выхаванцаў факультэта фізічнай культуры ГДУ ўзняліся на вышэйшую прыступку п'едэстала гонару. Гэта — майстры спорту Валерый Кандраценка (56 кг), Мікалай Краснапееў (68 кг) і Андрэй Барабанаў (82 кг).

У камандным заліку нашы «вольнікі», якіх рыхтавала да гэтых спаборніцтваў група трэнераў на чале з заслужаным трэнерам Рэспублікі Беларусь А. У. Хатылёвым, упэўнена выйшла на першае месца сярод 15 каманд.

У Мінску адбыліся спаборніцтвы па дзюдо і грэка-рымскай барацьбе. У такім турніры нашы дзюдаісты (трэнер В. А. Унучкін) выступалі ўпершыню і здолелі заваяваць ганаровае трэцяе агульнакаманднае месца. Найбольшы поспех выпаў на долю Алега Майчанкі, які выступаў у вагавай катэгорыі да 71 кг. Ён здолеў заваяваць вышэйшую ўзнагароду.

Каманду па грэка-рымскай барацьбе да спаборніцтваў рыхтаваў С. М. Дзегцяроў. І хоць ні аднаму з нашых студэнтаў не ўдалося заваяваць вышэйшую ўзнагароду, тым не менш яны здолелі заняць шостае агульнакаманднае месца, якое таксама дало заліковыя ачкі ў скарбонку спартклуба.

В. КАЛЯДА,
загадчык кафедры фізічнага выхавання.

ПА ПРАГРАМЕ УНІВЕРСІЯДЫ

СТРАЛЬБА КУЛЯВАЯ

Па выніках праведзеных спаборніцтваў самым меткім ва універсітэце аказаўся чацвертакурснік факультэта фізічнай культуры Дзмітрый Завадскі. У яго 97 ачкоў са 100 магчымых. На тры ачкі адстаў ад яго трэцякурснік геалагічнага факультэта Ігар Трылуцкі, якому ў сваю чаргу ўсяго толькі адно ачко ўступіла Ларыса Серанок — трэцякурсніца біяфака.

У камандным заліку лепшую суму ачкоў — 735 — набралі стралкі эканамічнага факультэта. На 18 ачкоў адсталі ад іх студэнты фізічнага факультэта. Будучыя біёлагі — трэція: 701 ачко.

Д. ЖАРКОЎ,
дырэктар спартклуба.

ЛЁГКААТЛЕТЫЧНЫ КРОС

Усяго ў ім прынялі ўдзел 307 чалавек. Дзяўчаты спаборнічалі на дыстанцыі 500 м. Адпаведна I і 2 месцы занялі дзве Таццяны — Казлоўская і Чэпікава з факультэта фізічнай культуры. Ірына Сінельнікава з геалагічнага факультэта была трэцяй.

Амаль такая ж расстаноўка сіл атрымалася і сярод юнакоў, якія спаборнічалі на дыстанцыі ўдвая даўжэйшай. Тут першае і другое месцы дасталіся Уладзімірам — Трацяку і Спрэсаву з факультэта фізічнай культуры і з фізічнага факультэта. З трэцім вынікам пераадолеў дыстанцыю Дзмітрый Святлічны з геалагічнага факультэта.

Каманднае першынство заваявалі лёгкаатлеты факультэта фізічнай культуры. На іх рахунку — 2989 ачкоў. На 460 ачкоў адсталі ад іх студэнты матфака. Трэцяя сума — у эканамістаў: 2283 ачкі.

На жаль, хуткім бегам на гэты раз універсітэцкія лёгкаатлеты не парадавалі.

Ю. ПРАЦКО,
галоўны суддзя спаборніцтваў.

ЧАС ДУМАЦЬ ПРА ЛЕТНІ АДПАЧЫНАК

Жадаючыя правесці свой водпуск у доме адпачынку Адэскага дзяржаўнага універсітэта з 8 па 31 чэрвеня, могуць падаваць заявы ў прафком выкладчыкаў і супрацоўнікаў. Даведкі па тэл.: 57-19-22.

ЗАПРАШАЕМ ЗА ШАХМАТНУЮ ДОШКУ

Супрацоўнік фізічнага факультэта кандыдат у майстры спорту А. А Савёнак на працягу 30 гадоў займаецца складаннем шахматных задач, кампазіцый і эцюдаў. Іх на яго рахунку ўжо каля 160. Многія апублікаваны ў рэспубліканскім друку, абласной газеце «Гомельская праўда». Сёння мы таксама прапануем сваім чытачам, аматарам шахмат, эцюд і задачу А. А. Савёнка, якія былі складзены ім у 1990 годзе.

Адказы прыносьце і дасылайце ў нашу рэдакцыю. Прозвішчы аўтараў правільных адказаў будуць надрукаваны ў газеце «Гомельскі універсітэт».

Белыя пачынаюць і робяць нічыю.

БЕЛЫЯ: Крb8, пп. b2. f6 (3)

ЧОРНЫЯ: Крd6, Сf5, п. c6 (3)

Белыя пачынаюць і даюць мат у 2 хады.

БЕЛЫЯ: Крf2, Фа5, Лh7, Ке3, Кg3, пп. c7, f5 (7)

ЧОРНЫЯ: Крf4, пп. a2, d6, d5, d4, g4. (6)

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, калектыў выкладчыкаў, супрацоўнікаў і студэнтаў гісторыка-юрыдычнага факультэта, дэканат завочнага факультэта выказваюць глыбокае спачуванне яго дэкану, дацэнту кафедры гісторыі Беларусі МУРАШКУ Міхаілу Нікадзімавічу з выпадку напаткаўшага яго гора — смерці МАЦІ.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат, выкладчыкі, супрацоўнікі і студэнты філалагічнага факультэта выказваюць глыбокае спачуванне дацэнту кафедры нямецкай і французскай моў РАБЕНКА Валянціне Сямёнаўне з выпадку напаткаўшага яе гора — смерці МАЦІ.

ГОМЕЛЬСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

АБ'ЯЎЛЯЕ ПРЫЁМ У АСПІРАНТУРУ Ў 1993 ГОДЗЕ

з адрывам ад вытворчасці па спецыяльнасцях:

матэматычная логіка, алгебра і тэорыя лічбаў; матэматычны аналіз; оптыка; геафізіка; фізіка цвёрдага цела; фізіка ядра і элементарных часцінак; батаніка; фізіялогія чалавека і жывёлін; агульная і рэгіянальная геалогія; матэматычнае і праграмнае забеспячэнне вылічальных машын, комплексаў, сістэм і сетак; руская мова; тэорыя і гісторыя педагогікі; тэорыя і методыка фізічнага выхавання, спартыўнай трэніроўкі і аздараўленчай фізкультуры;

без адрыву ад вытворчасці па спецыяльнасцях:

оптыка, аналітычная хімія; батаніка; заалогія; методыка выкладання матэматыкі; тэорыя і методыка фізічнага выхавання, спартыўнай трэніроўкі і аздараўленчай фізкультуры.

Паступаючыя ў аспірантуру здаюць конкурсныя ўступныя экзамены па філасофіі, замежнай мове і спецыяльнай дысцыпліне ў аб'ёме дзеючай праграмы для ВНУ.

Прыём дакументаў і субяседаванне з загадчыкамі кафедр або мяркуемымі навуковымі кіраўнікамі — да 10 верасня 1993 г.

Заява аб прыёме ў аспірантуру падаецца на імя рэктара з дадаткам: асабістага лістка па ўліку кадраў з трыма фотакарткамі; аўтабіяграфіі; характарыстыкі-рэкамендацыі з апошняга месца працы; копіі дыплома аб заканчэнні вышэйшай навучальнай установы і копіі выпіскі з заліковай ведамасці; спісу надрукаваных навуковых прац, вынаходніцтваў і справаздач аб навукова-даследчай рабоце, а пры іх адсутнасці — рэферата па выбранай навуковай спецыяльнасці; выпіскі з пратакола пасяджэння вучонага савета для асоб, рэкамендаваных у аспірантуру вучонымі саветамі ВНУ (факультэтаў), непасрэдна пасля заканчэння вышэйшай навучальнай установы; пасведчання па форме 2.2 аб здачы кандыдацкіх экзаменаў для асоб, поўнасцю або часткова здаўшых кандыдацкія экзамены; меддаведкі (форма № 086-у); выпіскі з працоўнай кніжкі.

Уступныя экзамены праводзяцца з 1 па 30 кастрычніка 1993 г.

Дакументы накіроўваць на адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, аддзел аспірантуры; тэл. 56-21-29.

РЭКТАРАТ.

ГОМЕЛЬСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ВАКАНТНЫХ ПАСАД ПА КАФЕДРАХ:

— аўтаматызаваных сістэм апрацоўкі інфармацыі — дацэнта;

— педагогікі і псіхалогіі — прафесара.

Тэрмін падачы заяў — не пазней 1 месяца з дня апублікавання паведамлення.

Заявы накіроўваць на адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104.

Рэктарат.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў, цытат, эканамічных даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, каб у матэрыялах не ўтрымлівалася даных, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не раздзяляючы пункту гледжання аўтара.

«Гомельскі універсітэт» — газета Гомельскага дзяржаўнага універсітэта імя Ф. Скарыны.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 1-18, тэл. 57-43-21.

Рэгістрацыйны № 221

Спонсары газеты — Цэнтральны райсавет народных дэпутатаў г. Гомеля; НВП «Сучасныя тэхналогіі», прафком студэнтаў.

фабрыка «Палесдрук» г. Гомель, Савецкая, 1.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Аб'ём 1 друк. арк.
Тыраж 1.500 экз.
Заказ 282.

Падпісана да друку ў 13.00.